

TABOR* vsebuje vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 12. uri s 40. amon naslednjega dne ter stane enoletno 120 k., polletno 60 k., šestletno 480 k., mesečno 12 k. Inzvesti po dogovoru. Pri vsaki naročnini objavi pogost.

Naroč. na vsi oprevi TABORA*, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 6.

TABOR

UREDNISTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 6, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 6, pritličje, desno. Telefon št. 25. Bilo poštno preloži na dan št. 11.703.

Na vsaki strani vsebuje 40. amon. — Naročnik se ne vrača.

Leto: II.

Maribor, četrtek 3. novembra 1921.

Številka: 248.

arhor, 2. novembra.

Karlistični puč na Madžarskem se bliža svojemu naravnemu neizbežnemu koncu. Vendar pa ne bo ostal brez posledic, ne za Madžarsko samo, ne za države male antante, med katere se šteje tudi naša država, kakor tudi končno ne za veliko avtoriteto. Te posledice pa ne bodo škodljive, ampak — koristne. Karlistični puč na Madžarskem nas je prvič, kar obstojamo kot samostojna narodna država, postavil na preizkušnjo, kakršna je mobilizacija. Ne samo pri nas med nami samimi, ampak tudi zunaj v tujem svetu, osobito še med našimi neprijatelji je bilo vse doslej razširjeno trdovratno mnenje, da so temelji narodnega edinstva, na katerem je zgrajena naša država tako slabi, da bi stavbo zgrajeno na njih zamogel podreti vsak najmanjši piš. Ne samo na Madžarskem, tudi drugod in celo pri nas samih, tu doma se je govorilo, da bi sploh ne bilo mogoče izvesti mobilizacije. Sedaj pa, ko je prišel na Madžarsko Karl, sedaj, ko je bila postavljena s tem tako vsa naša težko priborjena svoboda na telnico, sedaj smo pokazali da to mnenje ni bilo pravo, da so bile te govorice lažnjive. — Naša mobilizacija je potekla tako matematično pravilno in mirno, kakor bi bolj matematično pravilno in mirno ne mogla poteci v nobeni drugi, tudi najstarejši edinstveni narodni državi ter tako dokazala, da smo, čeprav kadar ni zunanje nevarnosti strankarsko razprti, v slučaju resnega ogroženja naše domovine edini kakor en sam mož. To je tako veliko dejstvo, da se morajo spričo njega razbliniti v nič vse iluzije in prazne nade naših notranjih in zunanjih sovražnikov. Pred vsem pa mora to dejstvo delovati na Madžare, ki so v prvem trenutku Karlovega povratka na Madžarsko, ko so še ugali na uspehi restavracije samozvestno in oholo izjavili, da so njihove meje proti jugu »na drug način zavarovane«. Delovali pa mora tudi na Italijane, ki so se toliko lažje vse doslej z »neposrednim razpadom« Jugoslavije, ki je ne drži skupaj nič drugega, kakor samo še »moč orožništva«. Končno pa tudi na Anglijo in Francijo in na ves ostali svet. Kakor v naši državi, tako pa je pokazala tudi v zavezniški bratski Češkoslovaški mobilizacija, da so njeni temelji trdni in da se stavba, ki je bila postavljena 28. oktobra 1918. ne da več porušiti.

Druga dobra posledica karlističnega puča na Madžarskem pa je nedvomno tudi to, da smo sedaj jasno in dokazano spoznali, da so govorice o tajnem smpa-žiranju velike antante z akcijo karlistov prazna izmišljotina, katero so razširjali in negovali najbrže Madžari sami z željo, da se res tudi uresničila. Je sicer nepobitno, da se najdejo tudi v državah velike antante, osobito v Italiji ljudje, ki v svojem slepem sovraštvu do Slovanov na skrivnem žele, da bi se povrnil bodisi v Budimpešto, bodisi na Dunaj Habsburžani ter zopet podjarmili nas in Čehoslovake, v katerih vidijo svoje najnevarnejše nasprotnike, oziroma oviro na poti do svojega imperijalističnega cilja, toda to so posamezniki, ki pri uravnavanju smernic splošne politike teh držav nimajo odločilne besede. Odlični faktorji, ki presojujejo splošen položaj bolj rigorozno kakor ti pojedini šovinisti so z odločno gesto pokazali, da nimajo volje trpeti v sredini Evrope takih reakcionarnih eksperimentov, ki so v stanu zopet zanetiti komaj gasli požar vojne. Vsa demokratična Evropa se je znašla v neverjetnem consensus omnium pri obsodbi karlistične pustolovščine in pritrdila in odobrila naše pravične ukrepe, ki niso bili izdani iz morda istotako pustolovskih imperijalističnih in reakcionarnih nagibov, ampak iz gole želje po miru, ki je osobito nam mladim državam srednje Evrope tako neobhodno potreben.

Karlovo slovo od Madžarske.

Karel in Cita na potu v Carigrad. Kraj internacije se določi danes. Demarša veleposlaniške konference.

LDU Budimpešta, 1. novembra. Listi poročajo, da se je pripeljal poseben vlak, ki je mel nalogo, odpeljati bivšega kralja Karla na angleško topniško ladjo, danes ob 5. uri zjutraj nimo Baltaszeke, kjer je kralj izstopil. Pred vlakom, v katerem se je peljal Karel Habsburški, je vozil drugi vlak, poln vojščev, za kraljev vlakom pa še en vojaški vlak. Vlak so se ustavili na donav-kem mostu med Baltaszekom in Bajó, nakar je stopil razkralj v voz, ki ga je pripeljal na topniško ladjo. Vsa okolica je bila močno zastražena.

LDU Budimpešta, 1. novembra. Madžarski dopisni urad javlja: Angleški polkovnik Holter je danes dopoldne naznanil zunanjemu ministru Ba-fyju, da je sporočil poveljnik donavskega brodovja v Bajó, da sta razkralj Karel in razkraljica Cita na krovu angleškega monitorja na petu proti vzhodni Donavi.

TIP Budimpešta, 1. novembra. Angleška topničarka, na katero so ukrali Karla in Cito, je odplula proti Carigradu, kjer bo ostala toliko časa, da velesile določijo kraj internacije.

LDU London, 1. novembra. (Reuterjev urad.) V spodnji zbornici je izjavil Chamberlain v odgovor na inter-

Kralj Aleksander v Beogradu.

LDU Beograd, 31. oktobra. Ponoči ob 10. uri je došel semkaj z orientekspresom kralj Aleksander iz Pariza. Z njim je prišel tudi ministrski predsednik Pašić.

LDU Beograd, 1. novembra. Sinoči ob 22.30 uri se je vrnil iz Pariza v prestolico kralj Aleksander v spremstvu tajnika Z istim vlakom se je pripeljal v Beograd tudi ministrski predsednik Nikola Pašić. Na beograjski postaji so sprejeli kralja namestnik ministrskega predsednika dr. Tričković, notranji minister Pribičević, prometni minister Uzunović, vojni minister general Zečević in prvi adjutant kralja, general Hadžić, dalje pomočnik zunanjega ministra Tihomir Popović, ravnatelj policijskega oddelka Miroslav Janković, načelnik kabineta ministrskega predsednika Velimir Popović in poveljnik mesta polkovnik Uzun Cirković.

Italijani podpirajo Albance.

LDU Beograd, 31. oktobra. »Tribuna« javlja: Aktivno sodelovanje Italije pri albanskih napadih na naše ozemlje, je vedno bolj očitno. Italijanske ladje prevažajo albanske čete, orožje in municijo in sploh se Italijani obnašajo napram Albancem kot zavezniki. Pred dvema tednoma je italijanska ladja »Brioni«, ki vozi iz Valone v Drač, izkrcala veliko četo oboroženih Albancev ob naši meji v bližini Skadra. Pred nekaj dnevi je ista ladja transportirala albanske čete. Italijanska ladja, ki vozi na progi Krí-Patras, je že večkrat prevažala municijo iz Valone v Drač.

Gibanje madžarskih tolp ob avstrijski meji.

LDU Dunaj, 1. novembra. Uradno se objavlja: Gibanje tolp ob nižjeavstrijski in štajerski meji, je postalo zadnje dni precej bolj živahno. Sinoči so napadle tolpe naše predstraže severovzhodno od Fridburga na Štajerskem, nakar je bil poslan predstražam na pomoč avtomobil z oddelkom alpskih lovcev. Na cesti pri Pingau je zavezal avtomobil v brzozavni drog in se prekucnil ter pokopal voja-ke pod seboj. Bilo je 9 mrtvih in 17 ra-

pelacijo, da velesile se niso določile kraja za internacijo razkralja Karla.

DKU Pariz, 1. novembra. (Agence Havas.) Kakor poroča »Temis«, bo veleposlaniška konferenca razpravljala jutri o kraju, kjer bo bivši kralj Karel končnoveljavno interniran.

LDU Budimpešta, 1. novembra. Listi poročajo, da so legacijskega tajnika barona Borowiezenyja, ki je spremljal razkralja Karla v letalu iz Svice na Madžarsko, aretirali in ga zaprli v ječo budimpeštanskega deželnega sodišča.

DKU Pariz, 1. novembra. »Agence Havas« poroča: V konfliktu, ki je nastal med malo antanto in Madžarsko vsled restauracijskega poizkusa Karla Habsburškega ni bilo zadnji čas nobenih dogodkov, ki bi položaj bistveno spremenili. Veleposlaniška konferenca je sklenila, da povzame v Budimpešti demaršo, s katero bo zahtevala, da Madžarska končnoveljavno odreče Habsburžanom pravičo na madžarski prestol. Istočasno pa se bodo poduzele demarše tudi v vseh glavnih mestih male antante, v katerih se bo tamošnjim vladam sporočilo ta sklep ter svetovala, naj skrbijo za mir v Srednji Evropi prepuste le velesilam.

njenih. Žrtve so prepeljali v Hartberg. Sinoči je ustrelilo naše vojaštvo dva oborožena Madžara, ki sta napadla naše oddelke na štajerski meji, enega pa je ujelo.

Adventistovska sekta.

LDU Beograd, 31. oktobra. Pristaši verske sekte adventistov so zahtevali od vlade, da se njih sekta prizna kot veljavna veroizpoved. Vlada ji je odbila to zahtevo, ker adventistovske sekte nikjer ne pripoznavajo kot veroizpoved.

Udruženje invalidov.

LDU Beograd, 31. oktobra. Komisija, katero je sestavilo ministrstvo za socialno politiko v svrhu, da pregleda in uredi vse delo za udruženje invalidov v Beogradu, še vedno deluje. Radi obilnosti gradiva bo komisija še nekaj časa poslovala, nakar bo podala poročilo ministru za socialno politiko.

Madžarska premišlja.

DKU Budimpešta, 1. nov. Danes popoldne so se sestali člani kabineta »posvetovanju, na katerem je poročal juštični minister o predlogih, ki se bodo z ozirom na antantne zahteve radi kaznovanja krivcev predložile parlamentu.

Kabinetna kriza na Pruskem.

DKV Berlin, 1. nov. Pruski državni kabinet je poslal ostavko, ker so propadli vsi poizkusi ministrskega predsednika, sestaviti vlado, ki bi imela potrebno večino.

Konferenca v Portorose.

DKU Portorose, 2. nov. Delegati razpravljajo danes o skupni prometni železniški konvenciji nasledstvenih držav. Ugotovili se bodo enotni tarif ter se bodo odstranile uvozne in izvozne prepovedi. Osnovne točke pa do sedaj še niso bile ugotovljene.

Karlistični puč na Madžarskem pa je doprinesel tudi do trdnjčnega zblizanja med samimi državami male antante, ki so pokazale, da mala antanta ne obstoja samo v praznih frazah in na papirju, ampak, da je dejstvo, s katerim je treba računati tako v Budimpešti, kakor v Rimu, Parizu in Londonu. Pa še nekaj je treba da tu omenimo in to je velike važnosti, namreč zadržanje Poljske v tem sporu med malo antanto in Madžarsko. Še nedavno in še celo prve dni po Karlovem povratku na Madžarsko se je z gotove strani razširjalo tendenciozne vesti, da obstoja med Poljsko in Madžarsko tajna konvencija radi eventualne restavracije Habsburžanov in vojne med Madžarsko in malo antanto. Tekom zadnjih dni pa se je izkazalo, da tudi to ni res in da je Poljska v vprašanju povratka Habsburžanov na Madžarsko popolnoma solidarna z malo antanto in velesilami. Mogoče je sicer, da obstojajo med gotovimi poljskimi in madžarskimi krogi kake vezi, toda te vezi so bolj idejne, kakor pa take, ki bi se mogle udeležiti tudi v praksi.

Vse to je pokazalo, da se politični položaj v srednji Evropi ne da več prevrniti s kako habsburško pustolovščino. Pokazalo je, da Srednja Evropa ni novi Balkan, kakor so hoteli nekateri, ampak da je organizem, ki je že sam na sebi in brez vsake tuje pomoči dovolj močan, da zaduši vsako katerokoli politično epidemijo. Tega se zaveda v polni meri tudi velika antanta in za to je umevno, da je mirno pristala na naše in naših zaveznikov zahteve glede likvidacije madžarskega vprašanja. Za to smemo sedaj upati, da ni več daleč čas, ko bodo rešena še poslednja vprašanja, ki so ostala po podpisu mirovnih pogodb v Srednji Evropi še nerešena. Pred vsem pa, da bo v kratkem na temeljit in končnoveljavni način rešeno vprašanje Habsburžanov ter jim zaprta za vselej pot do povratka na nekdanji prestol. Rešeno pa bo tudi vprašanje razorožitve Madžarske in sicer pod našo kontrolo. Razorožitev Madžarske bo mnogo doprinesla k konsolidaciji Srednje Evrope ker bo z njo izpuščena ona militaristična para, ki je silila doslej Madžarsko, da je iskala ventil, kjer bi prišla na prosto in bi se mogla razdivjati, ona militaristična para, ki ni pritiskala samo na meje sosednjih držav, ampak je povzročila vrenje tudi v notranjosti ter tako dopuščala podobne ekscese, kakršni so se dogodili na Burškem in kakršna je bila ravno kar zadušena karlistična akcija. Razorožitev Madžarske bo prvi korak k demokratizaciji madžarskih razmer. Ko bodo pa enkrat te razmere demokratizirane, ko bo v Madžarski zavladala demokracija mesto reakcije, potem bo že a priori izključen vsak eventuelni nov poizkus habsburške restavracije. Poleg tega pa bo potem mogoče z ozdravljeno Madžarsko živeti v iskrenem sosedovskem razmerju. Karlov ponesrečeni puč je razvoj dogodkov v tej smeri gotovo znatno pospešil.

Velika manifestacija demokratike misli.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Beograd 31. oktobra.

Včeraj in danes se je vršil tukaj kongres demokratske stranke. Zbrali so se odposlanci strankinih organizacij iz vseh delov naše velike države. Koliko orirojenih in privzgojenih različnosti pač obstoja med temi številnimi nanogami našega edinstvenega naroda, ki so bile stoletja razcepljene in brez vsake zveze med seboj! In vendar se je na tem kongresu pokazalo, da so vse te razlike metno zunanje in da je trditev o edinstvenem narodu med Sočo in Vardarjem živa, neutajljiva resnica. Sila, ki družiti te

na zunaj različne drobce, je skupna ideja, skupen duh. Ta ideja je z ozirom na potrebe današnjega življenja organizirana in njen vnanji izraz je stranka jugoslovenske demokracije. Politični nasprotniki radi zavijajo resnico in potvarjajo dejstvo, a sprito včetršnje in današnje manifestacije demokratske misli bodo težko zavili in potvorili za nje in za celo državo jažen nauk: Ni res, da demokrate veže samo solidarnost materijelnih interesov, ali, kakor se pogosto naglašja, težnja vladati, marveč je duh tisti, ki jih združuje in organizira. Duh, čigar trdna osnova so ideje in gibalna sila ljubezen do narodne države, te divne epopeje našega večstoletnega narodnega trpljenja. Na kongres so došli demokratski odposlanci iz Maribora in od grške meje, iz Sušaka in Šumadije. Vse je preveval en duh, ena temeljna misel: usavršiti to državo, katere svobodo in ujedinjenje smo doživeli in urediti kar najvzorneje njene notranje in zunanje odnose.

»Država pred vsem!« Ta vzklik si slišal večkrat med zborovanjem. Vsem je šel enako iz srca. Država je naša skupnost in njeni bodočnosti se morajo podrediti interesi posameznikov in posameznih družabnih slojev. Iz te ideje izhaja vse ostalo.

Naravno je, da je dobilo najmočnejši izraz državno in narodno jedinstvo. Ono se je tretiralo v zvezi z vsem ostalimi vprašanji; o čemerkoli se je že razpravljalo, povsod je silila na dan radostna zavest narodnega jedinstva. Govorniki iz vseh pokrajin naše države — iz Macedonije, Črne gore, Šumadije, Banata, Hrvatske in Slovenije — so pozdravljali z navdušenimi besedami nastajanje jedinstvenega naroda jugoslovenskega in ustavnost obstoj jedinstvene države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izmed vseh govornikov je doživel najburnejše ovacije minister Svetozar Pribičević, na katerega je opozicija navrnila največji odij in mu naprtila naziv »reakcionarnega«, »policijskega« ministra. Te ovacije niso veljale samo njegovemu vztrajnemu in energičnemu resortnemu delu, marveč predvsem konsekvntno izvedeni ideji narodnega jedinstva, ki je posebljena v njegovem političnem značaju. Pribičevićev govor je bil sijajno spričevalo demokratskega programa, ki se uveljavlja preko vse demagogije in vseh boleznih kriz našega političnega življenja. Vsi nasprotniki so mogli slišati jasno besedo: nastavne revizije ne dovolimo! Zahtevamo, da se preikomogoče rešijo osnovna politična vprašanja in da se preide h kulturni, socialni in ekonomski zakonodaji.

V tem je dal kongres stranki mnogo smernic in mnogo praktične vzpodbude. V drugi vrsti za narodnim in državnim jedinstvom se je naglašala potreba temeljite agrarne reforme. Tu mora stranka kreniti zopet na levo. V zvezi s tem je tudi kmetijska politika. Lepo je bilo videti v

zborovalni dvorani številne kmete-demokrate, osobito iz Srbije in Slavonije. Več govornikov, med njimi zlasti Milan Pribičević, je naglašalo, da mora demokratska politika kar najtesneje slediti brazdo, organizirati deželo in jo buditi k novemu kulturnemu in političnemu življenju. Podlaga temu harmoničnemu sožitju dežele, mesta in delavstva, ki ima v naši državi vse pogoje in najlepše izgleda za bodočnost, je razredna solidarnost.

(Da je prih.)

Z zadnjo številko je končal naš dosednji roman „AFRODITA“, z jutišnja pa pričnemo priobčevati prekrasno in skozi in skozi napeto štiridejansko dramo angleškega pisatelja

OSKARJA WILDEJA:

Pahljača Lady Windermere

katero bo uprizorilo tudi naše Narodno gledališče. Oskar Wilde elika v tej drami na njemu lasten način trpljenje dobre zakonske žene, ki trpi in drvi v pogubo vsled skrivnosti, katere ne sme izvedeti, jo pa čudno naključje še pravčasno reši in privede zopet v narodje zvestega in ljubečega moža. Tu in tam pa je drama tudi ostra satira takozvane „boljše družbe“, njene nevednosti in lažne morale. Prepričani smo, da bo drama našim čitateljem ugajala ter pridobila listu še novih naročnikov.

Notranja in zunanja politika.

* **Pred krahom v Avstriji.** Kakor poročajo z Dunaja se bo po dosedanjem stanju avstrijskih financ zvišal letošnji državni deficit na okroglo 140 milijard K. To pomeni, da stoji Avstrija neposredno pred finančnim polomom.

* **Maršal Foch v New Yorku.** Te dni je prispel v New York francoski generalisimus in poveljnik antantne vojske v svetovni vojni, maršal Foch. New York mu je pripravil tak sprejem, kakršnega baje še ni imel nihče newyorških posetnikov.

* **Spopad z Madžari na slovaški meji.** Pri informiranju novinarjev je izjavil namestnik šefa češkoslovaškega generalnega štaba, da je neki mali oddelek madžarske vojske te dni prekorčil madžarsko-slovaško mejo ter tako prišel v kon-

flikt s češkoslovaškimi prednimi stražami, pri čemer je bil en Madžar ubit, eden ranjen, eden pa ujet. To pa je bil le lokalni incident, ki na ostali del meje ni uplival.

* **Razmejitve z Italijo.** Kakor vse razmejitve, tako se vleče tudi razmejitve z Italijo naravnost v neskončnost. Poleg običajne počasnosti razmejitvenega dela pa prihaja pri razmejitvi z Italijo v poštev še dejstvo, da skuša Italija med razmejitvijo izsiliti od nas še razne koncesije in pogodbe. Če mi na te koncesije in pogodbe ne pristanemo, pa se ustavi delo razmejitve. Italija pravi, da vsled »nepredvidenih tehničnih težkoč«, v resnici pa le vsled namena uplivi s tem na nas izsiljevalno. Sedaj pa se doznava, da je med našo državo in Italijo prišlo do končnoveljavnega sporazuma ter da sta že obe vladi dali svojim razmejitvenim delegatom naloge, da razmejitve čim bolj pospešijo, tako da bo razmejitveno delo tudi že v tretji coni končano vsaj do 20. t. m. Dvomimo pa, da bi se ta termin res obdržal.

* **Dogodki na Bolgarskem.** Na Bolgarskem se bje v zadnjem času ostra borba med meščani in deželani agrarci. Prvi so pristaši bivše Ferdinandove politike, drugi pa zahtevajo v politiki Bolgarske čisto nove pravce. Na drugi strani pa se bje oster boj tudi med takozvanimi »makedonstvučini« in »protimakedonstvučini«, t. j. med onimi, ki nikakor nočejo priznati dejstva, da je Makedonija jugoslovenska in onimi, ki hočejo, da gre bolgarska politika preko tega kot preko gotovega dejstva. Pristaši makedonstvučih so večinoma komitaši in ti so izvršili tudi atentat na ministra Dimitrova, ki je bil njihov najhujši nasprotnik ter je hotel končno z iztrebljenjem komitašev privedi Bolgarijo do političnega zblizanja z Jugoslavijo. Kako se bodo razvile politične prilike v Bolgariji sedaj po smrti Dimitrova se še ne da proročati, od razvoja teh prilik pa bodo nedvomno odvisni bodoči odnosi med našo državo in Bolgarijo.

* **Vatikan in Karlov puč.** Dunajska »Reichspost«, organ avstrijskih klerikalev donasa ve-t, da je papž protestiral proti eventualnemu »krutemu« izgonu Karla Hab-burškega iz Madžarske, ker gre tu za usodo katoliškega vladarja, ki je bil prišel vrniti se na Madžarsko vsled zgodovinskih obveznosti napram cerkvi. Tako je vatikan znova na najjasnejši način pokazal, da je še vedno zaščitnik degeneriranih »katoliških« Hab-buržanov. Kaj porečejo k temu naši klerikalci? Se bodo mar pokorili željam svojega nadpoglarja?

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

»Izvolite, prosim!«

Naprej je šla Jelena Nikolajevna in iskala naš vagon, za njo postrežček, ovčšen s kovčki in zavojčki iti zadaj jaz, mahaje brezskrbno s svojo majhno potro taško.

Vstopili smo ravno zadnji trenutek — čez minuto se je vlak pričel pomikati. Jelena Nikolajevna si je z robcem otirala razžarjeni obraz in z usmevom me je vprašala:

»Kaj mislite ko bi mene ne bilo — ali bi danes odpotovali?«

»Na noben način,« — sem odgovoril popolnoma prepričano.

»Silno se čudim, kako znamenito se spoznate v vseh teh železniških zmešnjavah.«

»V kakšnih zmešnjavah?«

»No, v teh listkih in postrežčkih-nosačih, v teh vlakih, ah — — — tukaj bi si mogel sam vrag polomiti noge.«

IV.

Preteklo je pol ure v pristojniškem spomeniku. Pravim:

»Jaz bi kaj jedel.«

»Na kaj pa ste mislili preje, na kolodvoru?«

»Pozabil sem.«

»Eh vi! Sicer se mi pa zdi, da pride kmalu kak kolodvor z biferestavraco — — — Poglejte v vojni red.«

»Ko pa nobenega nimam — — —«

»Jaz ga imam. Tu je, vzemite.«

Zanimivosti.

Prva zamorska doktorica. — Nenavaden pogreb. — Vzoren policijski šef. — V 19 urah iz Pariza v Bukarešto.

Na vsodružšču v Pennsylvaniji je bila pomovirana za doktorico filozofije čisto krvna zamorska go-podična Sabie Mosel-tova. Do sedaj še ni bil noben zamorec v Zedinjenih državah doktor filozofije.

V nekem kraju na Češkem je skočila skozi okno drugega nadstropja žena nekoga trgovca, s katerim je živela v zakonskih preprih. Na pogreb samomortke je prišlo več tisoč žensk, kar je trgovca tako razburilo, da je prosil policijo za osbno varstvo pri pogrebu. Pogreb se je nato vršil v spremstvu policije. Po končanem pogrebu pa so razjarjene ženske napadle trgovca, ki ga je končno rešila policija pred ženskimi basiljem.

Frank Sinnick, policijski načelnik v Riverdalu, v Ameriki je bil nedavno »retiran«, ker je vionil v salon Franka Gresa. V »retiranen« je še nekdo drugi spoznal vionitca, ki je 30. avgusta vst v salon Ernesta Raimbuka. Sinnick, »amec« je star 38 let, je že trinajst let policijski načelnik v Riverdalu, ker se je trudil »odpraviti zločine«.

Francoski kapetan Pellotien d'Orly je preletel na svojem enokrovniku v 19 urah značno pot iz Pariza v Bukarešto. Vsled tega ugodnega uspeha nameravajo prihodnjo spomlad uvesti reden zrakoplovni promet med Parizom in Bukarešto.

Dnevna kronika.

— **Kraljeva pot v domovino.** V ponedeljek ob 7. uri zjutraj je prispel kralj Aleksander v spremstvu ministrskega predsednika Pašica z orijentekspresom v Ljubljano, kjer se je pridružil Pašicu kraljevi namestnik Ivan Hribar, ki ga je sprejel do Zagreba. V Zagreb je kralj dospel ob 11 uri, o-tal pa je v vlaku in ni izstopil. Kralj je sprejel v Zagrebu v avdicene Ivana Hribarja, zagrebškega namestnika Demotrovića, komandanta armije generala Pešića in komandanta zagrebške policije Urbanja, katerim je objubil, da bo v kratkem po-eti Zagreb. V Beograd je prispel kralj krog 21. ure zvečer.

— **Kralj na očetovem grobu.** Včeraj je pose- l kralj Aleksander očetov grob v Topoli.

— **Delavske novice.** Znani odvratniški kandidat na razporež-nju, d pismat in iznajditelj »error in persona« Emil Stefanović je priel v Ljubljani izdajati tednik pod gorejim naslovom.

— **V Podčetrtku** je razpisano mesto okrožnega zdravnika.

Vzel sem vozni red v roko in ga pretehtal:

»Oho, ta je debel — — Lahko si predstavljam, koliko je v njem kolodvorov, bifeti.«

Odprl sem ga, pričel listati v njem in vzdihnil sem.

»Ob treh zjutraj pride na kolodvor. Tega ne dočakam.«

»Kateri kolodvor?«

»Terioki — — —«

»Ka-aj? Na katero progo pa gledate?«

»Semle — — — taki rumeni listi — — —«

»Ah gospod! Vi potrebujete vendar dovolj — — — Niti v voznem redu se ne spoznate!«

»Rad bi poznal onega človeka, ki se v njem spozna! — sem ji rekal dvo-meče.«

»Menda ja, kot bi to bilo kaj posebne-ga — — — Dajte to semkaj — — — Tukaj f-mate! Čez 40 minut dobite prigrizek. Vlak stoji osem minut.«

»No, ni dovolj — — — V teh minutah se jaz vedno na kak način zmotim.«

»Torej dobro — — — Pojdemo k bifetu skupaj.«

Opri sem brodo ob dian in zavzel po- zo zapuščenega sirote. Jelena Nikolajevna me je s strahom pogledala.

»Kako, da ste sploh še živ, vi veliko dete, ko ne razumete ničesar, pridete povsod prepozno in zgubljate glavo v največjih malenkostih?«

(Koniec prihi.)

Arhadj Avgstenko:

Silni in slabotni.

(Dalje.)

»Anupak oprostite — — — Ali se bomo morda vozili na spričevalo o cepljenih kozah ali kako?«

»V resnici, to imate prav,« — sem pritrtil po trenutku razmišljanja, — »ne bi škodilo, če bi vzeli vozne listke.«

»No torej pojdite vendar po nje!«

»Ali kje jih bom pa dobil? Jaz ne vem kje je blagajna.«

»Tako? Glej ga no reveža v pleničkah! Recite postrežčku — on vam jih prinese!«

»Kaj pa če, mi uide z denarjem?«

»Zakaj pa imate potem svojo številko?«

»Številko? Ah, številko! Kdo pa mi je porok, da čez minuto ne pozabim te številke? Da vam priznam — nimam prav nikakega spomina.«

»Če imate tako slab spomin — zapišite si številko!«

»Seveda, to se lahko reče; a jaz nimam svinčnika!«

»O bog! Že vidim, da bomo najbrže zamudili vlak.«

»Da, da, če že hočete nekaj vedeti — — — Ni ničesar lažjega. Zdi se mi celo, da že prvič zvonil — — —«

Plosnila je z rokami in odbrzela.

»Počakajte tukaj! Za postrežčka je že prepozno — — — Grem samo po listke!«

»Dobro, Jaz bom pa medtem pazila na zvonjenje.«

Dolžnost, ki sem jo prevzel, me ni preveč utrujevala. Leno sem opazoval splašeno beganje ljudi in potrpežljivo sem čakal na svojo sopotnico.

»Zopet ste se nekam zagledali?! No, pojdite hitro — — — Takoj bo zvonilo drugič.«

Bežala je naprej, jaz za njo.

»Kje pa imate svoje stvari?«

»Zatlačil sem jih v restavracijo pod divan. Mislim, da bo že še potem čas, da grem ponje.«

»Kdaj potem? Takoj pojdite ponje — — — Toda tam ne, tukajle na drugi strani! — — — Restavracija je tamkajle!«

»Da, ali — — — kako vas potem najdem?«

»Za boga, ali ste mar — triletno dete? No, to sem si našla družabnika — vse kar je prav — — — No, pojdite hitro v restavracijo — jaz počakam tukaj na vas — — —«

»Samo, prosim vas, ne odidite odtod — — — sicer se — — —«

»Za boga, hitro — — —«

»Dobil sem svoj kovček in hitel smo na peron.«

»Kje je naš vlak?« — je vprašala in težko oddihovala.

»Mislim, da je ta-le tukaj. Aj, aj — — — ta je pa majčken — — —«

»To je vendar odpet vagon, bedasti človek. Mi vendar iščemo cel vlak! Sicer je pa tukaj že moj postrežček. Kje stoji vlak na Odeso?«

— **Učiteljstvu.** Minister prosvete je odobril vsem učiteljem ljudskih šol, ki so udeleženi glavnega kongresa UJU v Zagrebu 10 dnevni dopust in sicer od 3. do 15. tm.

— **Pri komandi celjskega vojnega okruha** se vrši 22. in 23. tm. nadpregled invalidov.

— **Prekrstitev celjskih vojašnic.** Infanterij-ka vojašnica v Celju bo nosila ime „Kasarna kralja Petra I. Osvoboditelja“, vojašnica v Gaberju pa „Kasarna kralja Aleksandra“.

— **Sodnega sluga** Franca Karnerja je smrtal gostilničar Jožef Senčar v Orehovcih pri Gornji Radgoni za razbojnika ter ga, ko je prišel k njemu, da vrši rubež za znesek 200 K, zapil v sobo in odšel po orožja. Sodišče pa Senčarja ni verjelo, da sodnega sluga ni poznal ter ga obsodilo na mesec dni strogega zapor.

— **Občinska sodišča za pobijanje draginje** se na tozadeven poziv okrajnega glavarstva ustanove tudi po vaseh in trgih.

— **Obrtnice** iste morajo prinesiti tekoni 14 dni na občinski urad vsi obrtniki in industrijalci v občini Celje in okolice.

— **Plenarna seja jugoslovenskega narodnega ženskega saveza.** V Splitu so je vršili 20., 21. in 22. prošlega meseca plenarna seja jugoslovenskega narodnega ženskega saveza, katere se je udeležilo 32 srbkinj, Hrvatice in Slovenk. Vsak večer teh troh dni, kakor tudi v nedeljo dopoldan so se vršila javna ženska predavanja, na katerih so predavale članice saveza. Predavanja so bila vsa jako dobro obiskana.

— **Italijani** so v Devinu na Primorskem že takoj ob prihodu zaprli slovensko šolo. Devinčani se prosili ter hodili od Poncija do Pila, da se šola zopet otvori, mesto tega pa so jim Italijani postali sedaj — italijanskega kateheta, kateri ne razume otrok, a otroci ne nega.

— **Poitalliančevanje naših otrok v Primorju.** Italijani so otvorili v Divači na Krasu, torej v popolnoma slovenski vasi, italijansko šolo, v katero love sedaj posebno otroke železničarjev, katerim grozi, da bodo odpušteni, če ne vpišejo svojih otrok v to šolo.

— **Obesil se je** v Celju tapetar Keler v mestnem gozdu poleg pokopališča. Do samomora so ga prignale baje družinske razmere. Keler zapušča ženo in več nepreklicanih otrok.

— **Navljanje cen.** V Celju je v začetnih dneh po-kočila cena masti na 86 in celo na 88 K za kg.

— **Dr. Vilko Baltič** zastopnik pokrajinskega namestnika se je vrnil z dopusa ter zopet prevzel svoje posle.

— **Avstrija tiska bankovce.** Avstrija izda danes novo emisijo bankovcev in sicer onih po 10.000 K, ker se manjših menda več ne izplača tiskati, ker se za nje itak nič ne dobi.

— **Belokranjske občine** protestirajo proti priključitvi k zagrebski oblasti ter zahtevajo, naj bo reka Kulpa meja med Ljubljano in Zagrebom.

— **Drage znamke.** V Parizu se je vršila te dni dražba znamk iz zbirke barona Ferrarja. Znamke so bile prodane za 2.171.132 frankov. Izmed osobito redkih znamk iz leta 1843 jih je bilo šest prodanih za 113.000 frankov.

— **Tržaška posojilnica in hranilnica** v Trstu pozivlja vse umetnike od nje izdanih hranilnih in deležnih knjizic, katere se niso bile po požigu Narodnega doma (Balkana) v pregled predložene, da jih predložijo ali pa prioročno vpošljejo v svrhu prebrala (priložijo naj se znamke za povrnitev knjizic). Posojilnica v Mariboru. Deležev in hranilnih vlog onih knjizic, katere ne bodo do konca novembra t. l. predložene, ne bo mogla Tržaška posojilnica in hranilnica vpoštevati pri obrestovanju in bo morala odkloniti odgovornost za vse eventualne posledice.

— **Poročilo o kongresu demokratske stranke.** Na drugem in stu pri našamo poročilo našega beograjskega poročevalca o krasno uspelem kongresu demokratske stranke. Mi bomo prinašali o posameznih referatih obširna poročila; glavne referate bomo objavili v dobesednem prevodu. Tako bo našim čitateljem dana možnost, da spoznajo v jasni luči ne samo ideje in program, ampak tudi pozitivno delo demokratske stranke.

Mariborske vesti.

— **m Izredna seja občinskega sveta.** V smislu § 2 opravičnega reda za občinski svet mariborski, sklicuje g. župan izredno sejo občinskega sveta za petek, dne 4. novembra t. l. ob 18. uri v mestno posvetovalnico z naslednjim sporedom: 1. overovanje zapisnika zadnje seje in poročilo predsedstva; 2. predlogi in vprašanja; 3. poročilo odsekov; 4. personalije. Og. občinski svetovanci, naj se seje polnoštevilno udeležijo.

— **m Konec državnega stanovanjskega urada.** Pokrajinski namestnik je izdal nov pravilnik, po katerem se dosedanjí stanovanjski uradi v Ljubljani, Celju, Ptuj in Mariboru urinejo ter se izroči ureditev stanovanjskega vprašanja mestnim magistratom. Župan, oziroma podžupan, bo prevzel dosedanje funkcije stanovanjskega predsednika. Da bi bo s tem stanovanjsko vprašanje izboljšano ali poslabšano, to bomo videli. Mislimo, da bo — še slabše, kakor pa je bilo doslej posebno pa v Mariboru, kjer se bo z najvišjega mesta podpiralo po starem vzorcu — Nemce in nemčurje, pomočnike „internacionale“.

— **m Beograd in naši Nemci.** Kakor doznavamo, je beograjska vlada preko naših lokalnih oblasti dovolila zagrizenemu nemčurju, sedanjemu celovskemu odvetniku dr. Mravlagu uporabljati še nadalje lov v Srednjem Dupleku. In tako hodi g. Mravlag nemoteno iz Celovca v Maribor ter vzdržuje tako nemš-o propagando in iredento. Proti temu nečuvnemu postopanju Beograda najodločneje protestiramo.

— **m Mariborska eskomptna banka prodana?** Po Mariboru se govori, da je bila Mariborska eskomptna banka te dni prodana nekemu beograjskemu bančnemu podjetju in sicer za svoto 30 milijonov. Banka bo baje nosila odslej naslov „Jugoslovenska banka“. Koliko je na stvari resnice, nam še ni znano.

— **m Kaznjenci,** ki so, kakor smo že poročali, te dni pobegnili z dela v bližini kaznilnice, so bili, kakor sedaj doznavamo: Jožef Strgar, star 23 let, doma iz Koprivnice, ki je bil obsojen radi tatvine na 3 in pol leta; Ignacij Kolar, delavec, doma iz Dramelj, obsojen na 2 in pol leta ječe, že 15 predkaznovan; Franc Hojnik, delavec iz Rdečega brega, obsojen na 18 mesecev težke ječe; Henrik Gulk iz Ivansperga, obsojen na 18 mesecev ječe radi tatvine ter Valentin Barle, doma iz Braslovca, čevljar, obsojen tudi radi tatvine na 18 mesecev ječe.

— **m Hitroizid.** Gradbená družba „Hitroizid“ se je te dni preselila iz prostorov lesne družbe „Drava“ v svoje nove tovarniške prostore na Tezno, kjer prične z izdelavo stavbenega materiala za prihodnjo gradbeno sezono. Lesna družba „Drava“ gradi na svojem prostoru sedaj veliko in moderno tovarno za strojno mizarstvo, kjer bo izgotavljala v prvi vrsti lesene dele malih stanovanjskih hiš, katere bo postavil „Hitroizid“. „Hitroizid“ bo postavil, če bo dopuščalo vreme, že letos par malih stanovanjskih hiš, ki bodo služile za vzorec.

— **m Iz trgovskih krogov** Kakor nam poročajo je te dni vstopil v dobro po celi naši državi vpeljan eksportno trgovina na Slomškovem trgu Vinko Hmelak, kot družabnik, go-pod Miroslav Kostial-Zivanovič, bivši družabnik ene največjih tvrdk s kolonijalnim in

špecerijskim blagom v Zagrebu. Tvrdka Vinko Hmelak se bode od sedaj naprej imenovala Hmelak & drug, ter se bode pod vod-tvom obeh družabnikov v večjem obsegu vodila naprej. Mi pozdravljamo te mlade naše simpatične podvzetne trgovce in jim voščimo iz srca obilo sreče v njih podjetju.

— **m Izgubil je** v ponedeljek zvečer krog 22. ure od delavske pekarnice na Tržaški cesti do barak v Danjkovi ulici ubogi v barakah stanujoči invalid Vincenc Andrašič denarnico o približno 2300 K. Ker je Andrašič revež, katerega je ta nesreča bridko zadela, apeliramo na poštenje in usmiljenje najditelja, da denar takoj izroči naši upravi ali pa Andrašiču samemu.

— **m Plesni zavod Pečnik** naznanja, da se bodo kurzi radi predelave zavodovega lokala pričeli komaj 10. novem. Lokal bo urejen na najudobnejši način, tako da bo odgovarjal vsem zahtevam plesnih utnih lokalov v velikih mestih, kar bo gotovo tudi družabnemu življenju našega mesta v korist. Prijave se sprejemajo še nadalje v Krekovi ulici št. 8 od 11.—12. ter od 16.—17. ure.

— **m Vlóm.** V noči od nedelje na ponedeljek so doslej še neznani tatovi vlomili v strojno pletarno g. Iv. Barte v Orožnovi ulici št. 6 ter odnesli raznega izgotovljenega in neizgotovljenega blaga v vrednosti krog 70.000 K. Kako se je izvršil vlom in kdo je vlomilec se doslej še ni posrečilo dognati. Policija je pridno na delu in upamo, da se ji bo posrečilo priti na sled tej predrzni bandi.

— **m V šivalni stroj** je prišla danes dopoldan z desno roko 5 letna Angela Svarc, hčerka narednika Svarca, stanujočega na Koroški cesti št. 50. Stroj ji je pretisnil tri prste. Rešilna postaja ji je obvezala roko.

— **m Pod voz** je padel danes dopoldan 26 letni mesar hotela „Union“, Karel Bergaus ter zadobil lažje poškodbe na glavi in na desni roki. Rešilna postaja mu je podela prvo pomoč.

— **m Nesreča pri delu.** Danes dopoldan se je pri nataivanju piva v pivovarni Tschelligi zdobila delavcu Henriku Porajniku steklenica ter mu močno razrezala levo roko. Rešilna postaja mu je roko obvezala.

— **m Smrtna kosa.** V ponedeljek je umrla v mariborski javni bolnici ga. Olga Vodušek, vdova bivšega nadučitelja v Framu.

Kultura in umetnost.

— **x Iz gledališke pisarne.** V časopisju so se pojavljale me l en-n mi notieami in vestmi, včkrat tudi take, iz katerih ni bilo mogoče zaslediti dobrega namena, koristiti gledališču. Uprava na je zadnje neinformirane vesti ni reagirala niti jih ni d-mentirala, tudi v bodoče tega ne bo stola, ker dovaja ta po-el navadno le do brezpl dn h polemik, nikdar pa ne do pozitivnih dejanj. Otvoritev sezone je bila določena na 17. septembra, Niti činiteljem mestne občine, kateri so pokazali za naše gledališče mnogo razumevanja ter žrtvovali velike denarne svote, niti dobri volji uprave se ni posrečilo pospešiti pričetka sezone v led napeljevanja električne razsvetljave in drugih popravil, kateri se do danes n so gotova. Že tedaj je nameravala uprava otvoriti sezono zača-no v Narodnem domu, in je v te svrhu s opila v zvezo s Posojilnico s predlogom naj zastareli od-r-ki aparat temeljito reformira. Vkljub dobri volji vod-tva posojilnice so se pojavile take ovire, da se predlagane adaptacije ni-o mogle izvršiti. Popravi a v

gledališču še vedno niso gotove in vsa znamenja, kakor razne s'avke, transportne težkoče itd., kažejo, da se utureno delo še za kak teden zavleči. Zato se je uprava vkljub ned statnemu oderskemu aparatu v Narodnem Domu odločila ustreči veliki večini umetnostilkeine mariborske publike in otvoriti serije predstav v dvorani Narodnega doma. V to svrhu bodo največji nedostaki na odru odstranjeni. Prva predstava se vrši v soboto dne 5. novembra zvečer. Uprizori se Čehova „Starček Vanja“. Sledile bodo igre: Nušič „Svet“, Petrovč „Gozd“, Ernst „Od-rojitelj Lanovec“, Grillparzer „Prababio“, Knoblauch „Faun“, St indberg „Oče“. Pred-stave bodo izvra abonementa, ker je igranje v abonementu vsled komplicirane manipulacije s sedeži neizvedljive. Iste predstave se bodo takoj po o'vortvi gledališča dale v abonementu. Kakor hitro bodo popravila v gledališču izvišena, se otvori sezona s Čaokarjevima „Za narodov blago.“ na svečani način. Tej pred-tavi bodo sledile p-emuere: Ibsen „Sovražnik ljudstva“, Dostojev-ki „Rakola kov“, Thoma „Magdalena“ i. t. d. Izmed glasbenih del „Polj-ka kri“, opera „Car in tesar“, „Ptičar“, i. t. d. Predprodaja vstopnic se bo vršila p. i. dnevni blagajni Narodnega gledališča v Slovenski ulici od četrtka naprej. Blagajna je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

Sport.

— **Češkoslovaška: Jugoslavija 6:1 (0:0)** Reprezentanca Jugoslavije je bila sledeče sestavljena Vrdjuka — Kujuvdič, Šifer — Paškvan, Dubravčič, Rupec in napadalcí Babič, Zinaja, Perška, Marčič, K- nert. Češka reprezentanca: Napadalcí Mazal (Sparta), Šroubek (Sp.) Vaník (Slavia) Janda (Sp.) Sedlaček (Sp.) — krilci Seifert (Vikt. Žiž.), Kadá (Sp.), Plodz (V. Ž.). — Branilci Nytl (Sl.) Pospíšil (Sp.) in vratar Čaha (Slavia). Jugosl. reprez. se je izkazala za celi razred slabša od Čehov, ki so danes najboljši nogometni igralci na kontinentu. Prvi polčas se je držalo naše moštvo izvanredno. Vendar je izgledalo, da Čehi, ki so igrali zelo mirno, štedijo za drugi polčas. Polčas konča z 1:0 za Jugoslavijo. Po odmoru se je pa slika popolnoma spremenila. Čehi so razvili silno hitro igro, ki potisne naše v popolno defenzivo. V 14. minuti strela Vaník prvi goal. V 15. minuti strela Janda v mrežo. V 18. minuti zopet Vaník strela goal. V 21. minuti po Jandi 4. goal za Čehoslovaško. V 28. in 30. minuti dobiva Vaník še 5. in 6. goal za Čehoslovaško. Igralo se je vrlo fair. Tekmo je dobro vodil g. Boas (Nizozemska). Tekmovanje se je moralo vsled teme predčasno prekiniti. Gledalcev je bilo čez 15.000. Našim reprezentantom je bil pri-rejen izvanredno srčen sprejem. Med igralci so posebno brilirali Perška, ki je vodil vse napade Jugoslavije. Med krilci je popolnoma zadovoljeval Dubravčič ki je bil moštvo na vseh straneh v pomoč. Obrana je v celoti dobro delovala, vendar je Vrdjuka v goalu opravil izvanredno delo. Samo v prvi polovici je držal čez 30 bomb. Ogromen aplavz je žel posebno ob napadu Jandu — Vaník v prvem polčasu. Janda strela v levi kot hombo Vrdjaku z robinzonado odbije žogo, Vaník se polasti žoge in strela v desni kot. Vrdjuka v presledici kake desetinke sekunde obrani zopet z robinzonado (padcem) na desno! Velikansko odobravanje ga je obsulo. Reprezentanci team še igra v Pardubicah (v Brnu odpovedano) na kar se vrne v domovino.

Glavni urednik Radivoj Renar.
Odgovorni urednik Rudolf Ozina.

Proda se hiša z 2 sobama in 2 kuhinjama, gospodarskim poslopj, vrtom in nprvo. Vpraša se vsak dan dopoldan Poljska ulica 1, Pobrezje. 1724

Gospoda se sprejme na hrano. Frankopanova ul. št. 37. 1729

Na hrano se sprejme pet es-b. Cena po dogovoru. Kejar eva ul. št. 4. 1732 2-1

Radi nujne potrebe denarja se odda po cení nekaj volin-nega blaga za o'neke al sukne, lepa pljiva za gos-ol-ine in go-ve. Nastov pri inzeratnem oddelku

Hiša, enona istopna z dvema lokaloma — trgovin — se ceno prola. — Nastov se izve v upr. vi lista. 1718 3-1

Urni slikarski pomočniki se sprejemajo. Trattner, Kejar-va ulica 8. 1725

Jetlika! Dr. Pečnik. Jetlika! Danšnje st-ki znanstveno zbiranje. Vsa jetlika, ki hoče imati odpravlj, naj kupi knjigo. V vseh knjigarnah, 14 strani 9 kion 1016

Veliki simfonični koncert, petek, dne 4. novembra

Spored sledi.

